

Concepția despre căsătorie și familie în cărțile Vechiului și ale Noului Testament

Asist.univ. Vasile Doru Fer

În contextul contemporan modern, foarte multe din problemele esențiale ale naturii umane devin actuale. Între acestea, la loc de frunte și insistent dezbătută, este și problema familiei, o noțiune și o realitate cu un orizont și un conținut vast și dinamic.

În optica și logica creștină, familia este inseparabilă de căsătorie, mai precis de căsătoria ca și taină, fiind practic imposibil să le abordăm distinct.

La originea vieții se află „familia ca și nucleu al societății, iar la temelia familiei stă căsătoria.”¹ Primul act și de altfel cel mai important în procesul întemeierii unei familii este „asocierea a două ființe libere pentru a conviețui și pentru a fi părtași la toate.”²

Căsătoria și familia se constituie ca așezăminte și structuri majore ale existenței. Familia, instituție global pusă în slujba vieții este cel dintâi laborator al elaborării personalității umane, loc în care se naște pentru prima dată ideea de aproapele. Ea stă ca „celulă de bază la temelia organismului social.”³ Transformarea unui individ în persoană este „cea dintâi operă a

¹ Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan, Pr. Prof. Emilian Cornițescu, *Arheologia Biblică*, Ed. I.B.M.B.O.R., Sibiu, 2002, p. 114

² Dr. Nicolae Macariopolski, *Familia creștină ca biserică familială* (trad. de iconom stavrofor Ioan Cristea), în rev. „Mitropolia Banatului”, nr. 4-6, 1967, p. 232

³ Pr. Prof. Corneliu Sârbu, *Familia în cadrul învățăturii creștine*, în rev. „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, nr. 3-4, 1968, p. 150

familiei.”⁴ În familie se întruchipează chipul miniatural și desăvârșit al societății.

Bărbatul și femeia exprimă două modalități de existență ale omului. Omul a fost creat „ca dualitate pentru a exista în relație, luat individual el nu se simte complet, îl caută pe celălalt pentru împlinire și creație.”⁵

Așadar, căsătoria răspunde impulsului natural, înclinației spontane care se află în om. Ea îl eliberează pe individ din starea de solitudine, izolare și separare egocentrică, îl predispune la a-și depăși propriile limite, abandonându-se pe sine pentru a-și putea deplasa centru de greutate spre celălalt, pentru a i se putea dărui.

Așezată pe baze teologice și social umane, căsătoria relevă puternice entități etice și sacramentale. Dumnezeu este Creatorul lumii și al legilor ei, evident și al căsătoriei, ea aparținând deopotrivă ordinii naturale și divine.

a. În Vechiul Testament

Căsătoria a luat ființă odată cu crearea primilor oameni. Astfel, după crearea lui Adam, Dumnezeu, văzând că este singur, i-a făcut „ajutor” potrivit pentru el și a zis: „Nu este bine să fie omul singur, să-i facem ajutor potrivit pentru el..., din coasta luată din Adam a făcut Dumnezeu femeie și a dus-o lui Adam” (Facere 2, 18; 2, 22), plinindu-i prin aceasta un gol ființial cu o persoană de un chip cu el. Crearea Evei este esențialul consubstanțialității conjugale. La vederea Evei, Adam

⁴ Nicolae Mărginean, *Psihologia persoanei*, Sibiu, 1944, p. 262

⁵ Pr. Constantin Galeriu, *Taina nunții*, în rev. „Studii Teologice”, nr. 7-8, 1960, p. 489

a zis: „Iată, aceasta-i os din oasele mele și carnea din carnea mea, ea se va numi femeie pentru că este luată din bărbatul său. De aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va uni cu femeia sa și vor fi amândoi un trup.” (Facere 2, 23-24) Dacă Eva înseamnă viață, această viață este destinată omului, prin aceasta starea conjugală care corespunde structurii ei, este norma ontologică.

Prin însăși ființa sa omul este predestinat spre comuniune, „nu poate trăi singur, de aceea el avea nevoie de un partener, care să fie pe măsura lui și să i se potrivească.”⁶

Textele amintite mai sus cuprind mai multe adevăruri cu privire la căsătorie și familie: mai întâi constatarea că singurătatea nu este bună; în al doilea rând că bărbatul și femeia sunt făcuți unul pentru altul ca să se întregească, amândoi având aceeași origine și alcătuind aceeași ființă. Dragostea dintre bărbat și femeie nu-și are izvorul numai în unitatea sufletească ci și în cea trupească.

Prima familie a fost întemeiată în Rai având ca preot și martor pe Însuși Dumnezeu „Crestei și vă înmulțiți și umpleți pământul”. (Facere 1, 28) În starea paradisiacă, familia a cunoscut desigur, cea mai frumoasă perioadă din viața ei. Colaborarea, respectul și înțelegerea, caracterizau cea dintâi familie, însă odată cu căderea în păcat, echilibrul sufletesc se zdruncină, având repercursiuni și asupra vieții familiale. Dacă până la căderea în păcat, soții trăiau într-o armonie deplină, după aceea situația se schimbă. Cea dintâi repercursiune reiese din cuvinte lui Dumnezeu: „Atrasă vei fi de bărbatul tău și el te va stăpâni.” (Facere 3, 16) Din aceste cuvinte rezultă că femeia este pusă deja într-o stare de oarecare dependență de bărbat, situație de care el va abuza, dând naștere la ceea ce în istoria familială se numește poligamie.

⁶ Pr. Prof. Dr. Ilie Moldovan, *Adevărul și frumusețea căsătoriei*, Alba Iulia, 1996, p. 53

La evrei căsătoria era de mare cinste, celibatul fiind puțin răspândit. Existau totuși și în vremea Mântuitorului, oameni „care alegeau celibatul din motive religioase, în special esenienii. Și nazireii practicau abstenența, dar numai pentru o perioadă de timp.”⁷

În vederea răspândirii neamului omenesc, Dumnezeu a permis poligamia. Astfel „familia patriarhului Avraam, cunoaște o formă de concubinaj trecător, iar familia lui Iacob reprezintă tipul căsătoriei cu mai multe femei, poligamia devenind un lucru normal în viața poporului evreu.”⁸ Chiar unii judecători și regi bine plăcuți lui Dumnezeu, ca Ghedeon, David sau Solomon au avut un număr mare de soții și concubine, aceasta fiind un semn al puterii lor. (Iudit 8, 30; II Regi 2, 2; III Regi 11, 1) Totuși, poate mai mult din rațiuni economice, oamenii de rând se mulțumeau cu două femei (I Regi 1, 2), dacă prima soție nu putea să-i ofere urmași soțul își lua de obicei a doua soție sau concubină, dar o păstra și pe prima.

Primul poligam despre care ne vorbește Sfânta Scriptură a fost Lameh, un urmaș al lui Cain, care și-a luat două femei, pe Ada și pe Sela. (Facere 4, 17)

În timpul lui Moise, poligamia se înrădăcinase atât de mult, încât el nu a putut-o îndepărta, iar Legea divină lupta în potriva ei cu prescripțiile sale.

Astfel, Legea interzice căsătoria aceluiași bărbat cu două surori (Levitic 18, 18) sau interzice regelui să se căsătorească cu două femei (Deuteronom 17, 17). În general poporul evreu a păstrat monogamia, cu excepția cazului când nu existau urmași.

Pentru israeliți, căsătoria monogamă a fost instituția ideală rânduită de Dumnezeu, de aceea celui mai mare dintre

⁷ Prof. Dr. Constantin Mihoc, *Taina căsătoriei și familia creștină*, Ed. Teofania, Sibiu, 2002, p. 18

⁸ Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan, Pr. Prof. Dr. Emilian Cornițescu, *op. cit.*, p. 126-127

preoți, Arhiereului, i se permitea numai căsătoria cu o singură fecioară. (Levitic 21, 13-14). În scrierile profetice idealul căsătoriei monogame este prezentată ca simbol al unirii dintre Dumnezeu și poporul său. (Ieremia 2, 2; Iezechiel 16, 8). În cartea Tobit, monogamia apare nu numai ca ceva firesc ci și uzual.

Evreii se căsătoreau când erau încă foarte tineri, „în general rabinii socotesc vârsta de 18 ani a bărbatului potrivită pentru încheierea unei căsătorii . Fetele erau căsătorite chiar la 12-13 ani.”⁹

Pentru combaterea idolatriei, Legea interzicea israeliților să-și ia soții dintre neamurile păgâne. (Iesire 34, 15-16) În Sfânta Scriptură găsim numeroase mărturii despre acest lucru. Astfel, Avraam trimite să se aducă fiului său Isaac o soție din neamul său. (Facere 28) iar Iacov este trimis să-și găsească soție între rudele sale din Mesopotamia. (Facere 28)

Legea mozaică interzicea căsătoria între rudele de sânge – a fiului cu mama, a fratelui cu surorile, a nepotului cu mătușa, nepoata, nora, cumnata, pedepsind cu moartea aceste abateri. (Levitic 20). De asemenea erau pedepsite cu moartea atât zoofilia (Levitic 20, 15-16) cât și relațiile homosexuale. (Levitic 20, 1)

Dacă un bărbat căsătorit murea fără să aibă copii fratele lui era obligat să ia în căsătorie pe văduvă, iar primul născut să poarte numele fratelui celui mort, pentru ca numele acestuia să nu se șteargă din Israel (Deuteronom 25, 5-6). Aceasta era căsătoria de levirat, care era în uz și pe vremea Mântuitorului, fiind pe larg expusă în Talmud¹⁰.

⁹ Daniel Robs, *La vie quotidienne en Palestine au temps de Jesus*, Paris, p. 69

¹⁰ Vechiul Testament cunoaște trei feluri de căsătorie: *între liberi* – connubium, era o căsătorie deplină și se încheia cu binecuvântare între fiii lui Israel; *între sclavi* – contubernium – un fel de concubinaj, cauzat probabil și de starea socială precară; *de levirat* – specifică Vechiului Testament (cf.

La evrei „căsătoria nu are un caracter religios, ea constă din două momente: logodna (Eres) și cununia (Chatuna). Actul logodnei consta într-un contract încheiat între părinți sau fratele mai mare a logodnicei și părintele logodnicului în prezența martorilor, uneori se întărea prin legământ (Iezechiel 16, 8; Maleahi 2, 14).”¹¹

În urma încheierii contractului întărit de jurământ, viitorul soț plătea prețul de cumpărare (Mochar) de 5 sicli părinților logodniciei (Deuteronom 22, 29) preț care putea fi înlocuit în cazuri rare prin muncă – Iacov a muncit pentru Rahela 7 ani (Facere 29, 20-27), sau prin acte de eroism – cazul lui David (I Regi 18,25).

După datina patriarhală, părinții erau cei care căutau femeii fiului lor (Facere 38, 6; 21, 21). După încheierea logodnei, viitorii soți purtau numele de mire și mireasă, iar mireasa nu părăsea casa părintească până la căsătorie și era datoare să-și păstreze castitatea. Deși era numai logodită era socotită drept soția logodnicului și în caz că încălca contractul încheiat era ucisă cu pietre. (Deuteronom 22, 23-24) Logodnicul avea dreptul să desfacă contractul încheiat iar pentru aceasta trebuia să dea carte de despărțire.

După ce se încheia perioada logodnei care de obicei dura un an, avea loc căsătoria propriu-zisă. În ajunul nunții, mirele îmbrăcat în haine de sărbătoare, cu o cunună pe cap (Isaia 61, 10) și înconjurat de un cortegiu de tineri – prietenii mirelui - mergea și își lua mireasa pe care o aducea în casa părinților săi. Aceștia rosteau o formulă de binecuvântare pentru fericirea și fecunditatea noii familii. Seara petreceau în veselie dar mireasa rămânea într-o cameră aparte împreună cu prietenele ei. A doua zi mireasa apărea frumos împodobită, purta voalul de nuntă și

Diac. Gheorghe Papuc, *Despre familie în Vechiul Testament*, în rev.

„Mitropolia Ardealului”, nr. 11-12, 1960, p. 826)

¹¹ Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan, Pr. Prof. E. Cornițescu, *op. cit.*, p. 15

împreună cu prietenele ei fecioare purtau lămpi aprinse. Sărbătoarea dura 7 zile cu mese, jocuri și muzică.¹²

Familia iudaică era bine organizată, fiecare membru al ei avându-și locul și rolul bine precizat. Femeia se adresa uneori bărbatului ei, numindu-l domn sau stăpân. Soția era considerată oarecum un bun al soțului, ea era datoare soțului cu fidelitate absolută, dar nu putea pretinde același lucru de la soțul ei, cu toate ca Legea lui Moise cuprinde unele prescripții care au rolul de a proteja soția de abuzurile soțului (Deuteronom 21, 11-17; 22, 13-19) Întreținerea materială a soției era de datoria soțului care trebuia să-i asigure locuință hrană și îmbrăcăminte, după posibilități. (Iesire 21, 10)

Femeia rea este văzută drept cauza principală a decăderii familiei. (Eclesiast 7, 27) Dintre toate abaterile soției, cea mai gravă era infidelitatea conjugală, care era aspru pedepsită prin uciderea cu pietre. (Levitic 20) În principiu, prin a VII-a poruncă din Decalog este interzis desfrâul atât al femeii cât și al bărbatului. (Iesire 20, 14) Dar femeia care comitea adulter era mai aspru pedepsită pentru că ea „face moștenitori din străini”. (Sirah 23, 30)

În cazul unor greșeli grave tatăl putea să-și pedepsească copiii cu moartea, dar acest drept de viață și de moarte asupra copiilor putea fi exercitată numai sub controlul bătrânilor cetății. (Deuteronom 21 19-23)

În familia evreilor, copiii erau considerați, ca o binecuvântare a lui Dumnezeu, o familie numeroasă era un dar divin (Levitic 26,9; Deuteronom 7, 14) iar cea fără urmași ca o pedeapsă dumnezeiască. (Levitic 20,21) Un număr mare de copii de parte bărbătească era un semn deosebit al binecuvântării divine (Facere 29, 31).

Educația profund religioasă a copiilor constituia o îndatorire permanentă și de competenție a părinților, mai ales a

¹² Ibidem, p. 115

tatălui: „Cuvintele acestea să le sădești în fiii tăi și să vorbești de ele când șezi în casa ta, când ești pe cale, când te culci, și când te scoli, să le legi ca semn la mână și să le ai ca o tăbliță pe fruntea ta”. (Deuteronom 6, 6-7). Educația și instrucția religioasă trebuia săvârșită de timpuriu: „deprinde pe tânăr cu purtarea pe care trebuie să o aibă, atunci când va îmbătrâni nu se va abate de la ea”. (Pilde 22.6)

Familia era pentru evreii celula de bază a societății, „membrii unei familii se simțeau întradevăr același „os” și aceeași „carne” iar a avea același sânge însemna a avea același suflet.”¹³ Pentru evreii familia nu avea doar un rol social ci și unul religios. Astfel, unele sărbători se celebrau în familie, ele fiind prilej de comunicare pentru toți membrii familiei iar capul familiei era oficiant al unor ritualuri de sărbătoare. (Iesire 12, 3; 13, 8)

b. În Noul Testament

De-a lungul timpului, în urma căderii în păcat, căsătoria a decăzut din starea ei originală. Astfel caracteristicile stabilite de Dumnezeu căsătoriei pe care a instituit-o, insolubilitatea și monogamia, au devenit tot mai vagi. Cu toată străduința sa de a asigura căsătoriei insolubilitatea, „Moise nu a putut împiedica nici divorțul nici repudierea, încercând totuși să tempereze unele practici care degradau căsătoria din punct de vedere moral și o îndepărtau de îndeplinirea scopului ei esențial –nașterea de copii.”¹⁴

Mântuitorul restaurează caracterul religios al căsătoriei, prin harul Duhului Sfânt, purifică, înnobilează iubirea conjugală. El își inaugurează activitatea cinstind căsătoria cu prezența Sa la

¹³ Pr.Dr. Constantin Mihoc, *op. cit.*, p. 17

¹⁴ Pr. Prof. Dr. Dumitru Radu, *Îndrumări misionare*, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 1986, p. 587

nunta din Cana Galileii. (Ioan 2, 2-11) „săvârșind acolo cea dintâi minune prin puterea Sa mai presus de fire, și dând perechii care se căsătorea să bea din vinul iubirii entuziaste turnate de el prin Harul Său, El vrând să arate prin aceasta că începe înălțarea vieții omenești în ordinea harului de la întărirea și înălțarea căsătoriei.”¹⁵

Mântuitorul Hristos afirmă necesitatea reunirii la ordinea inițială a familiei întemeiată prin căsătorie, pronunțându-se împotriva poligamiei pe care o denunță ca fiind o cădere de la rânduiala căsătoriei monogame: n-ați citit –spune Mântuitorul – „că cel ce l-a făcut de la început l-a făcut bărbat și femeie?” (Mt. 19, 14)

Bărbatului nu-i este îngăduit să-și lase femeia sa, și nici femeii bărbatul ei, chiar dacă Moise a făcut unele compromisuri în această privință: „pentru învârtoșarea inimii voastre, v-a dat voie Moise să lăsați pe femeile voastre, dar la început nu a fost așa.” (Matei 19, 8) Familia a fost rânduită de Dumnezeu: „pentru aceea va lăsa omul pe tatăl și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup.” (Matei 19, 5)

În ce privește desfacerea căsătoriei, învățătura Mântuitorului este clară: „Ceea ce Dumnezeu a împreunat omul să nu despartă.” (Matei 19, 6) Ruperea unității familiale este permisă numai pentru motive de desfrânare. Mântuitorul spune: „Iar eu zic vouă că oricine va lăsa pe femeia sa, înafară de pricina de desfrânare, săvârșește adulter, și cine s-a însurat cu cea lăsată, săvârșește adulter.” (Matei 19, 9)

Așadar, indiferent de defectele pe care le are soțul sau soția acestea nu sunt suficiente pentru a desface ce Dumnezeu a legat; „desfrânarea însă este în stare să desfacă această legătură atât de puternică, ea sfășie legătura sufletească dintre soț și soție, iar divorțul uneori nu face decât să oficializeze o situație deja

¹⁵ Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 1978, p. 182

creată.”¹⁶ Din acest motiv, acest păcat este condamnat de Mântuitorul nostru Iisus Hristos mai mult decât celelalte păcate, „deoarece este un păcat greu pentru că se încalcă în mod voit și deliberat demnitatea de om pe care cei doi au primit-o la creație.”¹⁷ Mai mult, acest păcat se poate petrece și în inimă, printr-o privire sau prin intenția de a păcătui, punându-se în pericol în acest fel unitatea și indisolubilitatea căsătoriei.

Mântuitorul extinde înțelesul poruncii a șaptea din Decalog : „Ați auzit că s-a zis celor de mult: să nu săvârșești adulter... Eu însă vă spun vouă: că oricine se uită la femeie poftind-o a și săvârșit adulter cu ea în inima lui.” (Matei 5, 27-28)

Dar, cu toate că prin păcat legătura sufletească dintre soț și soție este destrămată, „legătura căsătoriei nu s-a desființat între cel ce și-a lăsat soția prin faptul că a părăsit-o. Soții își aparțin unii altora, lucrarea divină a unirii lor neputând fi desființată printr-un act omenesc.”¹⁸ Astfel prin cuvintele: „Oricine va lăsa pe femeia sa și își va lua alta, săvârșește adulter cu ea, iar femeia, de-și va lăsa bărbatul și se mărită cu altul săvârșește adulter.” (Marcu 10, 11-12) „Mântuitorul afirma nu numai indisolubilitatea căsătoriei ci și egalitatea deplină a celor doi soți.”¹⁹

Dintre Sfinții Apostoli, Sfântul Apostol Pavel insistă cel mai mult și face referiri la instituția familiei, la membrii și la raporturile dintre ei dând o serie de norme și îndemnuri pentru reglementarea vieții sociale în primele comunități creștine.

¹⁶ Pr. Lect. Mihai Vizitiu, *Familia în învățătura Mântuitorului și a Sfinților Apostoli*, în volumul „Familia creștină azi”, Ed. Trinitas, Iași, 1995, p. 30

¹⁷ Paul Evdokimov, *Taina iubirii*, Ed. Christiana, București, 1995, p. 79

¹⁸ Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, *op. cit.*, p. 184

¹⁹ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilia despre căsătorie – Comentariu la Epistola către Efeseni*, trad. și note de Marcel Hanches, în rev „Altarul Banatului”, nr. 1-3, 2002, p. 75

Spre deosebire de lumea păgână, în care bărbatul era despotul familiei, având puteri absolute asupra soției și copiilor, în familia creștină „soții devin egali înaintea lui Dumnezeu”²⁰: „nu mai este parte bărbătească nici femeiască, pentru că voi sunteți una în Hristos Iisus.” (Galateni 3, 28)

Căsătoria este un dar al lui Dumnezeu, la fel ca și fecioria. (I Corinteni 7, 7) Sfântul Apostol Pavel îndeamnă la viața în feciorie: „Bine este pentru om să nu se atingă de femeie” (I Corinteni 7, 1), dar pentru prevenirea desfrâului admite căsătoria: „dar din cauza desfrânării, fiecare să-și aibă femeia sa și fiecare femeie să-și aibă bărbatul său... fiindcă mai bine este să se căsătorească decât să ardă.” (I Corinteni 7, 2-9).

Legătura fizică dintre bărbat și femeie este legitimă și voită de Dumnezeu: „Să nu vă lipsiți unul de altul, decât cu buna învoială pentru un timp...și iarăși să fiți împreună ca să nu vă ispitească Satana din pricina neînfrânării voastre.” (I Corinteni 7, 5) aceasta pentru combaterea concupiscentei, cât și pentru realizarea comuniunii totale în iubire, într-ajutorare reciprocă și naștere de prunci.

Numai iubirea reciprocă a soților face posibilă înțelegerea locului și rolului fiecare în unitatea familiei, fiecare are drepturi și responsabilități proprii care se intersectează cu ale celuilalt: dreptul la iubire (I Corinteni 7, 3; Efeseni 5, 25) dreptul și stăpânirea asupra trupului celuilalt (I Corinteni 7, 4), obligația soțului de a purta de grija soției sale ca de însuși trupul lui, jertfindu-se după modelul jertfei lui Hristos pentru Biserica (Efeseni 5, 25-28).

Prin căsătorie, „soții se împărtășesc unul din puterile celuilalt, de darurile și virtuțile celuilalt”²¹, astfel: „Bărbatul

²⁰ Eugenia Safta Romano, *Arhetipuri Juruduce în Biblie*, Ed. Polirom, Iași, 1997, p. 142

²¹ Olivier Clement, *Trupul morții și al slavei*, trad. de Sora Eugenia Vlad, Ed. Christiana, București, 1996, p. 75

necredincios se sfințește prin femeia credincioasă și femeie necredincioasă se sfințește prin bărbatul credincios.” (I Corinteni 7, 14).

De mai multe ori, Sfântul Apostol Pavel înșiră păcatele care trebuie să lipsească din viața creștină. Desfrâul era unul dintre cele mai răspândite păcate în lumea păgână, fiind întâlnit uneori și în unele practici cultice, el prezenta un real pericol pentru viața creștină. Astfel e amintit cazul incestuosului din Corint: „nici între neamuri nu s-a pomenit cineva ca să aibă pe femeia tatălui său”(I Corinteni 5, 1). Una din cauzele desfrânării era îmbătarea cu vin întru care este desfrânare (Efeseni 5, 18), în vechime petrecerile nocturne fiind des întâlnite: „să umblăm cuviincios ca ziua, nu în ospete și beții, nu în desfrânări...”(Romani 13, 13)

Satisfacerea poftelor trupești în afara căsătoriei este considerat un păcat grav, prin desfrânare întinându-se trupul tainic al lui Hristos (I Corinteni 6, 15) trupul omului fiind considerat templu al Duhului Sfânt. (I Corinteni 16, 9)

După Sfântul Apostol Pavel scopurile căsătoriei sunt nașterea de prunci, iubirea și întrajutorarea soților precum și potolirea poftelor trupești: „iar dacă nu pot să se înfrâneze să se căsătorească” (I Corinteni 7, 9)

În ceea ce privește problema divorțului Sfântul Apostol Pavel este categoric: „Femeia să nu se despartă de bărbat... tot așa, bărbatul să nu-și lase femeia.” (I Corinteni 7, 10-11) Cei care s-au despărțit au două posibilități, ori să rămână așa ori să se împace. Legătura căsătoriei dintre cei doi soți rămâne validă pe tot parcursul vieții celor despărțiți, numai moartea dezlegând această legătură: „Femeia este legată prin lege atâta vreme cât trăiește bărbatul ei. Iar dacă bărbatul ei va muri, este liberă să se căsătorească cu cine vrea, numai întru Domnul” (I Corinteni 7, 39)

După cum aminteam anterior, unul din importante scopuri ale căsătoriei este nașterea și creșterea copiilor, legătura fizică dintre soți nu este justificată dacă este privită numai ca remediu împotriva concupiscentei, ci se are în vedere și procrearea, căci „actele de unire trupească se îmbină prin asumarea unei responsabilități de un element spiritual și mai accentuat”²².

Nașterea de prunci este socotită în Vechiul Testament ca o binecuvântare divină, iar Noul Testament „este considerată ca fiind mijloc de mântuire”²³: „femeia se va mântui prin naștere de prunci, dacă va stăruî, cu înțelepciune, în credință, în iubire și în sfințenie” (I Timotei 2, 15). Cu toate acestea, nașterea de prunci nu e singura modalitate de dobândire a mântuirii, dacă unele familii nu pot avea copii, asta nu înseamnă că pentru ele nu există mântuire. După afirmația Sfântului Apostol Pavel chiar și cei care au copii sunt în situația de a-și pierde mântuirea dacă nu-i cresc în credință, în iubire și în sfințenie. Nașterea de prunci presupune și responsabilitatea creșterii lor, într-o înțelepciune și învățarea poruncilor lui Dumnezeu. (Efeseni 6, 4).

În procesul educației părinții, în calitate de primii îndrumători ai copiilor, trebuie să dea dovadă de mult tact: „voi părinților nu întârâtați la mânie pe copiii voștri” (Efeseni 6, 4). Pentru ca o familie să fie bine plăcută lui Dumnezeu, atât părinții cât și copiii, trebuie să întrețină o atmosferă de pace și bună înțelegere mulțumind pentru toate lui Dumnezeu „în psalmi, în laude și cântări duhovnicești”. (Coloseni 3, 14)

Așadar, din punct de vedere teologic, departe de a fi o simplă asociere, alianță sau contract juridic, unirea conjugală a

²² Ieromonah Serafim Rose, *Un singur trup, amândoi o singură ființă*, Ed. Sofia, București, 1997, p. 34

²³ Paul Evdokimov, *Femeia și mântuirea lumii*, trad. de Gabriela Moldoveanu, Ed. Christiana, București, 1995, p. 48

fost înțeleasă întodeauna ca și o comunitate existențială, în care domină dragostea, binecuvântarea lui Dumnezeu întru care soții se dăruiesc unii altora cu toată ființa lor împlinindu-se reciproc.

În fața tuturor forțelor disoluției, familia, acest factor de echilibru și de neînlocuit, această flacără de iubire și pace, martoră a demnității umane, își afirmă forța transfiguratoare, angajată plenar și conștient în fața lui Dumnezeu și a lumii.

The Bible's conception of marriage and family

Asist. Univ. Vasile Doru Fer

Summary

In the contemporany context, many of the essential problemes of the human nature become present. Among these, the main place is occupied by the issue regarding the family, an issue that engulfs the reality's vast horizon.

In the christian logic and optics the famaly becomes unseparable due to the marriage and its holy rules, that is nobody can approach then separately.

The family is know to lie at the origin of life. In the same time, the famaly considered to be a nucleaus of the society.

The holy ceremony of marriage was first held when God created Adam and Eve and God was both their Preist and witnes.

In the first part of the Bible, the holy matrimony was considered sacred and very important. As the sin engulfed the mankind, the matrimony no longer revered. But when the Son of God sent to redeem the people's sin, the holy matrimony was also restored.